

Antropologia política

Codi: 101266
Crèdits: 6

2024/2025

Titulació	Tipus	Curs
2500256 Antropologia Social i Cultural	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Maria Montserrat Clua Faine

Correu electrònic: montserrat.clua@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits, però es recomana haver cursat prèviament les assignatures *Conceptes Bàsics en Antropologia*, *Història de l'Antropologia I* i *Història de l'Antropologia II*.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura es que l'estudiant compregui l'objecte d'estudi propi de l'Antropologia Política i la seva especificitat dins l'antropologia social. Presenta una introducció als conceptes bàsics vinculats amb la política i el poder en tots els àmbits de les relacions socials, les problemàtiques i debats centrals de la sub-disciplina, i els paradigmes teòrics i metodològics construïts per donar-los resposta.

L'assignatura parteix d'una perspectiva històrica, maximalista i transcultural del concepte de política, incloent de forma transversal i específica la perspectiva de gènere. Es plantejarà la interrelació de la política amb els altres àmbits de la vida social (economia, simbolisme i ritual, antropologia jurídica, relacions inter-ètniques...) i es veuran exemples etnogràfics de diferents formes polítiques en cultures i moments històrics diversos.

S'espera que en acabar el curs l'estudiant conegui les diferents aportacions teòriques i exemples etnogràfics de les formes que pren la política, i que sigui capaç d'aplicar aquest coneixement de manera crítica i responsable per entendre i reflexionar sobre fenòmens i conflictes d'ordre polític actuals. En termes competencials s'espera que hagi adquirit una perspectiva holística i no etnocèntrica d'allò polític, alhora que hagi adquirit una sensibilitat envers la situació i posició política d'altres grups socials, essent conscient de les implicacions polítiques i ètiques de la pròpia investigació antropològica.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.

- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma o en equip per tal d'assolir els objectius planificats, en aquest cas en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar teòricament exemples etnogràfics de diversitat cultural en els àmbits del parentiu, l'economia, la política i la religió.
2. Avaluar críticament els models teòrics explícits i implícits als materials etnogràfics.
3. Conèixer i comprendre la incidència de la cultura en els diversos sistemes institucionals d'acció social.
4. Establir la connexió històrica entre el coneixement etnogràfic i el desenvolupament teòric.
5. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
6. Identificar la variabilitat transcultural dels sistemes econòmics, de parentiu, polítics, simbòlics i cognitius, educatius i de gènere, i la teoria antropològica que hi fa referència.
7. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
8. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
9. Resumir les característiques d'un text escrit en funció dels propòsits comunicatius.
10. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.
11. Treballar en equip respectant les diverses opinions.
12. Utilitzar els conceptes bàsics de la teoria antropològica.

Continguts

1. Introducció a l'Antropologia Política
2. El desenvolupament de perspectives antropològiques sobre el poder i la política
3. Tipus de sistemes polítics, formes de lideratge i resolució de conflictes
4. Orígens i formes d'Estat premoderns
5. Religió, ritual i simbolisme en les relacions de poder
6. Estructura i procés - dominació i resistències: l'acció de l'individu en l'arena política
7. Política, identitats i desigualtats socials en la globalització postmoderna

Activitats formatives i Metodologia

Títol

Hores ECTS

Resultats
d'aprenentatge

Tipus: Dirigides

Classes teòriques, discussió de textos, visionat de documentals i debats	50	2	12, 2, 4, 6, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals o en grup, sortides vinculades amb l'assignatura	4	0,16	12, 2, 4, 6, 8, 3, 1
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, lectura de textos, organització i anàlisi d'anotacions i esquemes de classes, campus virtual, redacció de treballs, preparació de comentaris per a debats, ampliació bibliogràfica.	74	2,96	12, 2, 4, 6, 3, 9, 1

METODOLOGIA

El protagonista en el procés d'ensenyament-aprenentatge és l'estudiant i requereix de la seva implicació activa en l'aprenentatge, la seva capacitat de treball autònom, autoregulació i responsabilitat en tot el procés.

El treball per part de l'alumnat consisteix en l'escolta activa i participativa a l'aula, la recerca i anàlisi d'informació complementària, la realització de la lectura profunda dels textos obligatoris, la realització i lliurament dels treballs i comentaris corresponents, i la participació crítica i respectuosa en els debats guiats.

Durant l'assignatura es realitzaran exposicions teòriques i pràctiques de la professora, que podran incloure xerrades de convidats ocasionals. S'inclourà la lectura i discussió de textos obligatoris, el visionat de documentals i la participació als debats de classe.

Es farà atenció personalitzada a través de tutories individuals o en grup al despatx de la professora en l'horari indicat el primer dia a classe i al Campus Virtual.

El Campus Virtual (CV) és l'espai oficial d'informació de l'assignatura. És responsabilitat de l'alumnat entrar al CV per estar al corrent de les notícies i/o informacions del curs.

La comunicació amb la professora es realitzarà a través del correu del Campus Virtual. Es pot usar per demanar hora de tutoria si no es pot assistir en l'horari de tutories indicat per la professora.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració de treballs en grup.	30	6	0,24	12, 2, 11, 4, 5, 7, 6, 3, 10, 9
Examen individual de tot el contingut treballat	50	2	0,08	7, 8, 3, 10, 9, 1
Participació a l'aula en discussió de textos de lectura obligatòria, visionats i debats	20	14	0,56	12, 5, 6, 3, 10, 1

SISTEMA D'AVUACIÓ:

AVALUACIÓ CONTINUADA:

L'avaluació de la assignatura s'entén com un procés continu i progressiu, que s'estén durant tot el període lectiu i es desenvolupa a partir de la realització de diferents activitats d'avaluació:

- Proves escrites (50% de la nota final). Es faran 2 exàmens parcials sobre el contingut treballat al llarg del curs a través de les classes teòriques, lectures i activitats realitzades. Cada examen contarà un 25% de la nota final i cal aprovar-los per fer mitjana amb la resta de notes del curs.
- Treball (30% de la nota final): Elaboració d'un treball en grup seguint la pauta que proporcionarà la professora a l'inici de curs.
- Participació a l'aula (20% de la nota final. Aquest mòdul no és recuperable): Discussió a l'aula de textos de lectura obligatòria i realització d'activitats pràctiques (debats, visionats de vídeos, exercicis...). S'avaluarà tant la participació en la discussió com el lliurament el dia de la discussió de l'exercici que s'hagi demanat vinculat amb la lectura. Les evidències sobre l'assistència i participació en el debat seran les aportacions escrites derivades de les activitats realitzades aquell dia dins l'aula.

Si l'estudiant vol fer l'avaluació continuada però té causes justificades que no li permetin assistir regularment a les activitats a l'aula haurà d'avisar a la professora a principi de curs per buscar una fórmula per poder fer l'avaluació de la participació.

AVALUACIÓ ÚNICA:

- Examen (50% de la nota final). Examen escrit sobre tot el contingut treballat al llarg del curs (a través de les classes teòriques, lectures i activitats realitzades). Cal aprovar l'examen per a fer la mitjana amb la resta de notes.
- Treball (30% de la nota final): Elaboració d'un treball seguint la pauta que proporcionarà la professora a l'inici de curs. Cal fer una tutoria a l'inici de curs per valorar si es fa el treball individual o en grup.
- Exercici escrit de reflexió vinculant el temari amb totes les lectures obligatòries (20% nota final).

FUNCIONAMENT SISTEMA D'AVUACIÓ:

Al principi de curs es lliurarà el cronograma amb les dates de lliurament dels treballs, discussions de les lectures obligatòries i activitats de participació a l'aula i les dates de realització dels exàmens. També es lliurarà el llistat de les lectures obligatòries, que estaran disponibles en format PDF al Campus Virtual.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, la professora informarà l'alumnat (a l'aula i via Campus Virtual) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

PROCEDIMENT DE RECUPERACIÓ:

Per tal de ser avaluable de l'assignatura, l'estudiant haurà d'haver estat prèviament avaluat dels dos exàmens i el treball (AVALUACIÓ CONTINUADA) o bé lliurar totes les proves previstes (AVALUACIÓ ÚNICA).

Per superar l'assignatura cal obtenir una nota final mínima de 5, resultat de la mitjana de les notes de cada mòdul segons el seu percentatge però cal aprovar els 2 exàmens amb una nota mínima de 5 per fer mitjana amb la resta de notes.

Si l'estudiant és avaluable però no aprova algun dels exàmens o el treball, els pot recuperar en període de recuperació. La recuperació consistirà en un examen de la part suspesa. La participació no és recuperable.

Podrà optar a recuperació l'alumnat suspès que compleixi els criteris per ser avaluable i hagi obtingut una qualificació mitjana final mínima de 3,5.

En cas d'avaluació única s'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

CONDICIONS PER A LA QUALIFICACIÓ "NO AVALUABLE"

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat el treball o no s'hagi presentat als 2 exàmens.

L'absència o lliurament fora de termini de les activitats d'avaluació sense una causa degudament justificada i acreditada significa que aquella activitat no serà avaluada. No s'acceptaran evidències d'avaluació que no s'ajustin als estàndards de format de les pautes i rúbriques de realització dels treballs.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Bibliografia

MANUALS RECOMANATS

BALANDIER, G. (1969), *Antropología Política*, Ed. Península, Barcelona.

BALANDIER, G. (1994), *El poder en escenas. De la representación del poder al poder de la representación*, Paidós Studio, Barcelona.

CAÑEDO, Montserrat; MARQUINA, Aurora (eds.), (2011), *Antropología Política. Temas contemporáneos*, Edicions Bellaterra, Barcelona.

CAÑEDO, Montserrat (ed.) (2013), *Cosmopolíticas. Perspectivas antropológicas*, Madrid, Trotta.

GLEDHILL, J. (2000), *El poder y sus disfraces, Perspectivas antropológicas de la política*, Edicions Bellaterra, Barcelona.

GONZÁLEZ ALCANTUD, J. A. (1998), *Antropología (y) política. Sobre la formación cultural del poder*, Anthropos, Barcelona.

GRAEBER, D. & WENGROW, D. (2022), *El Amanecer de todo: una nueva historia de la humanidad* Barcelona: Ariel.

KRADER, L y ROSSI, I. (1982), *Antropología Política*, Anagrama, Barcelona.

LEWELLEN, T.C. (2010), *Antropología Política*, Edicions Bellaterra, Barcelona (edició revisada)

LLOBERA, J. (ed.) (1979), *Antropología Política*, Anagrama, Barcelona.

LUQUE BAENA, E. (1996), *Antropología política. Ensayos críticos*. Ariel Antropología, Barcelona.

MARQUINA ESPINOSA, Aurora (comp.) (2004), *El ayer y el Hoy. Lecturas de Antropología Política*. Vol. I y II. UNED, Madrid. Disponible versió digital a la Biblioteca.

PÉREZ GALÁN, Beatriz y MARQUINA ESPINOSA, Aurora (eds.) (2011), *Antropología Política. Textos teóricos y etnográficos*, Edicions Bellaterra, Barcelona.

TROUILLOT, Michel-Rolph (2017), *Silenciando el pasado: el poder y la producción de la historia*, Granada: Comares.

VINCENT, Joan (1990), *Anthropology and politics. Visions, traditions and trends*, The University of Arizona Press, Tucson and London.

VINCENT, Joan (ed.) (2002) *The anthropology of Politics. A reader in ethnography, Theory and Critique*, Blackwell, Londres.

OBRES FONAMENTALS

ARENDT, Hannah (1997), *¿Qué es la política?*, Paidós, Barcelona

ASAD, T. (1973), *Anthropology and the colonial encounter*, New York, Academic Press.

BALANDIER, G.(1988), *Modernidad y poder. El desvío antropológico*, Júcar, Madrid.

BARTH, F. (comp.)(1976), *Los Grupos Étnicos y sus Fronteras. La organización Social de las Diferencias Culturales*. F.C.E., México.

BARNES, B. (1995), *La naturaleza del Poder*, Pomares-Corredor, Barcelona.

BOURDIEU, P. (2000), *La dominación masculina*, Anagrama, Barcelona.

--- (1988) *Cosas dichas*, Gedisa, Barcelona.

CLASTRES, P. (1996), *Investigaciones en antropología política*, Gedisa, Barcelona.

--- (1978): *La Sociedad Contra el Estado*, Monte Ávila, Barcelona.

DOUGLAS, Mary (1996), *Cómo piensan las Instituciones*, Alianza Universidad, Madrid.

DUMONT, L. (1970): *Homo Hierarchicus. Ensayo sobre el Sistema de Castas*, Aguilar, Madrid.

--- (1987), *Ensayos sobre el Individualismo*. Alianza, Madrid.

EVANS-PRITCHARD, E.E. & FORTES, M. (1970[1040], *African Political Systems*, Oxford University Press.

FOUCAULT, M. (1982), *Vigilar y castigar*, Siglo XXI, Madrid.

GELLNER, E. (1997), *Antropología y Política. Revoluciones en el bosque sagrado*, Gedisa editor, Barcelona.

GLUCKMAN, M. (1978), *Política, Derecho y Ritual en la sociedad tribal*, Akal, Madrid.

GONZALEZ ALCANTUD, J.A. (1997), *El clientelismo político : perspectivasocioantropológica*, Anthropos, Barcelona

GRAEBER, D. i SAHLINS M. (2017), *On Kings*, Chicago, IL USA: HAU Books, 2017. Disponible en línea a la Biblioteca.

GRAEBER, D. (2011), *Fragmentos de antropología anarquista*, Virus editorial, Madrid.

GRAMSCI, A. (2013), *Antología*. Selección, traducción y notas de Manuel Sacristán, Madrid: Akal.

HARRIS, M. (1978), *Cañibales y Reyes. Los orígenes de las culturas*. Argos Vergara, Barcelona.

HOBSBAWM, E.J. & RANGER, T. (1988), *L'invent de la tradició*, Eumo editorial, Barcelona.

LUHMANN, N.(1995), *Poder*, Anthropos, Barcelona

PUJADAS, J.J. (1993), *Etnicidad: identidad cultural de los pueblos*, Eudema, Madrid.

ROSS, Marc Howard (1995), *La cultura del conflicto: las diferencias interculturales en la practica de la violència*, Paidós, Barcelona.

SAHLINS, M. (1984), *Las sociedades tribales*, Labor, Barcelona.

SERVICE, E.R. (1984), *Los orígenes del Estado y de la civilización: el proceso de la evolución cultural*, Alianza Ed., Madrid.

TERRAY, E. (1971), *El marxismo ante las sociedades primitivas*, Losada, Buenos Aires.

TILLY, C. (2009), *Los Movimientos sociales, 1768-2008: desde sus orígenes a Facebook*. Crítica, Barcelona.

TURNER, V. (1980), *La selva de los símbolos*, Siglo XXI, Madrid.

WOLF, E.R.(1987), *Europa y la gente sin historia*, Fondo de Cultura Económica, México.

Programari

No cal emprar cap programari específic, més enllà de l'ús del Campus Virtual i TEAMS.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt